

TLAČOVÁ SPRÁVA

Taliani vyrábajú z vytriedeného bioodpadu alternatívny zdroj energie. Na Slovensku podobné zariadenia chýbajú

Pred dvoma desaťročiami by nikto nepovedal, že talianske samosprávy na severe krajiny budú patriť medzi regióny, ktoré v rámci Európskej únie dosahujú najlepšie výsledky v recyklácii komunálneho odpadu. V roku 2020 dokázali Taliani vďaka systematickej práci od najvyšších vládnych úradov až po samosprávy separovane vyzbierať a do recyklačných zariadení poslať **63 percent** všetkého komunálneho odpadu. Na porovnanie, celková miera triedenia komunálnych odpadov na Slovensku bola v tom roku istom roku **o 20 percentuálnych bodov nižšia** (43,7 percenta). Na rozdiel od Talianska tak zrejme nesplníme naše európske záväzky.

Každý členský štát má pritom prijať také opatrenia, aby do konca roku 2025 dokázal opätovne využiť a recyklovať **minimálne 55 percent** komunálneho odpadu. „V ďalších rokoch sú ciele ešte prísnejšie. Do roku 2030 stúpa toto číslo na 60 a do roku 2035 na 65 percent,“ hovorí Martina Gaislová z portálu menejodpadu.sk. Podľa súčasnej európskej legislatívy musia členské štáty do konca budúceho roku zaviesť aj povinné triedenie biologicky rozložiteľného odpadu alebo musia zabezpečiť, aby sa takýto odpad triedil a recykloval priamo pri zdroji, napríklad formou domáceho kompostovania.

„A má to svoju logiku – veď 80 percent toho, čo končí u nás na skládke, by sa v skutočnosti dalo zrecyklovať. Je skutočne na zváženie, či je potrebná výroba z primárnych zdrojov, keď máme k dispozícii recyklovateľné odpady, pričom sklo či kovy môžeme recyklovať donekonečna a bioodpad v podstate tiež,“ vysvetľuje Martina Gaislová. Výroba z týchto materiálov je v prípade recyklátov výrazne menej energeticky náročná a ekologicky udržateľnejšia ako výroba z primárnych surovín.

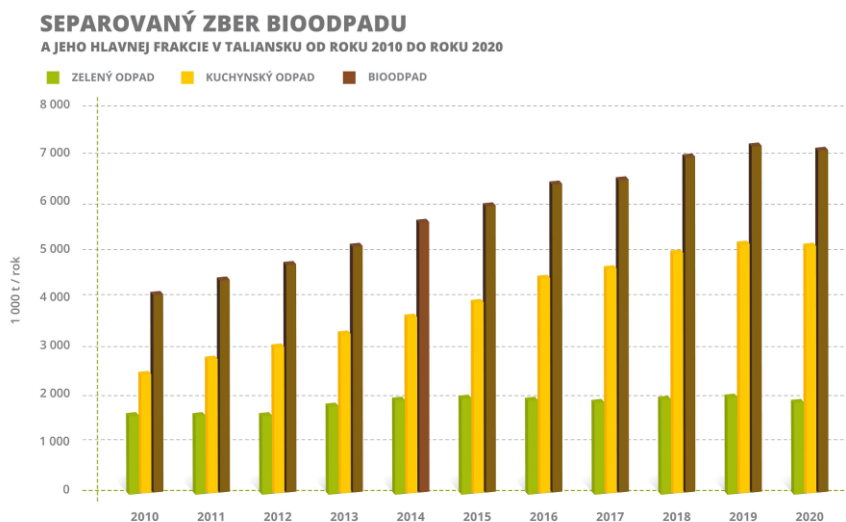
Dôležité je oddeliť bioodpad od zvyškového odpadu

V modernom talianskom systéme s nakladaním odpadov hrá kľúčovú úlohu bioodpad. Ako uvádza portál waste-management-world.com, cieľom je **maximalizovať recykláciu a znížiť množstvo zvyškového odpadu**, ktorý končí na skládke. Na to myslí pritom aj európska stratégia v oblasti odpadov. „Od Slovenska, ako aj ostatných členských štátov, sa vyžaduje, aby sme do roku 2035 znížili skládkovanie komunálneho odpadu na úroveň maximálne 10 percent,“ hovorí Martina Gaislová. Európska únia zároveň zaviedla aj zákaz skládkovania oddelene zbieraného odpadu, vrátane biologicky rozložiteľného odpadu. Keď sa totiž bioodpad zbiera oddelene, je možné z neho **vyrobiť kvalitný kompost** a vrátiť tak zdravie pôde. Prípadne môže byť v bioplynovej stanici využitý na výrobu energie a vedľajší produkt – digestát – je opäť zdrojom živín ako hnojivo. Bioodpad tvorí v súčasnosti významnú časť zmesového komunálneho odpadu, no jeho odklonením do samostatného triedeného prúdu odpadov sa znižujú nároky na kapacity skládok a tiež sa znižia emisie metánu, silného skleníkového plynu, ktorého sú skládky veľkým producentom.

Pri zavedení separovaného zberu biologického odpadu zaviedli talianske samosprávy **systém pre zelený odpad** (z parkov a záhrad) a **systém zberu kuchynského odpadu od dverí**, pri

ktorom sa používajú kompostovateľné vrečky. Takýto systém funguje napríklad v meste Trani a už mesiac po spustení dosiahli mieru triedenia až 78,5 percenta, pričom rok pred tým vytriedili necelú štvrtinu odpadov. Vďaka špeciálnej organizácii zberu potravinového a kuchynského odpadu sú množstvá, ktoré zostávajú vo zvyškovom odpade, často nižšie ako 10 percent, uvádza portál waste-management-world.com.

Podľa údajov talianskeho ministerstva životného prostredia dokázali miestne samosprávy vyzbierať 7,2 mil. ton biologického odpadu, čo predstavuje 121 kilogramov na obyvateľa za rok. Z toho až 72 percent tvoril kuchynský odpad.

Zdroj: waste-management-world.com

Z odpadu vyrobia kompost alebo bioplyn

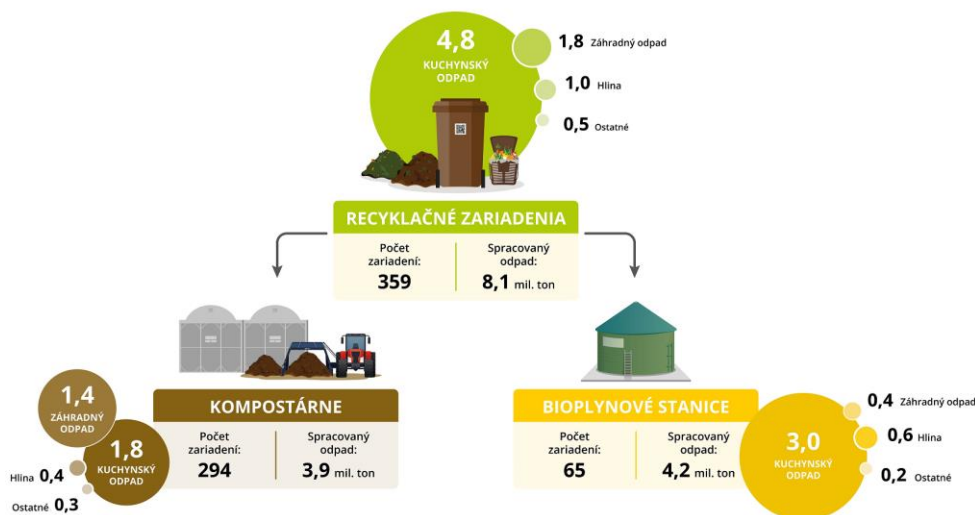
Bioodpad a iný organický odpad sa v Európskej únii recykluje v kompostárňach a bioplynových staniciach, pričom sa v členských krajinách využíva viac ako 4 300 takýchto zariadení. Len v samotnom Taliansku je podľa portálu waste-managment-world takmer 300 kompostární a 65 bioplynových staníc. Na Slovensku však takéto zariadenia v niektorých regiónoch stále chýbajú. Taliansko môže byť vzorom pre Slovensko aj v **systeme podpory** na budovanie spracovateľských zariadení. Talianska vláda totiž od začiatku 21. storočia zaviedla grantové schémy na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov, vrátane tých na výrobu bioplynu. System podpory a budovania zariadení je navyše mimoriadne dôležitý práve v súčasnom období, kedy aj Taliansko hľadá alternatívne energetické zdroje, predovšetkým plynu.

Talianske recyklačné zariadenia spracúvajú podľa portálu waste-management-world.com najmä potravinový a zelený odpad (viac ako 81 percent z celkových surovín), nasledujú splaškové kaly (12 percent) a organický odpad z potravinárskeho priemyslu (7 percent). Zo spracovaného odpadu dokážu firmy vyprodukovať **2,2 milióna ton kompostu a 370 miliónov m³ bioplynu**, ktorý sa využíva na výrobu elektriny a tepla alebo sa spracuje na biometán.

Talianske zariadenia dokázali za posledných 15 rokov neustále zvyšovať svoje spracovateľské kapacity a zároveň sa posunuli v rámci technológií k prístupu založenému na pre-digestion step. „*To znamená, že zariadenia sú schopné produkovať bioplyn z ľahko rozložiteľnej organickej hmoty, po ktorom nasleduje produkcia kompostu. Nekončia ako my digestátom, ale ten sa stáva súčasťou ďalšieho procesu tak, aby výsledným produktom bol kompost. Výhodou je, že kompost má širšie benefity - je nielen hnojivom pre rastliny, ale zlepšuje štruktúru pôdy,*

zvyšuje jej schopnosť sekvestrovať uhlík, zadržiavať vodu, tým pádom má zásadný vplyv na klímu,“ vysvetľuje Martina Gaislová. S takto vyprodukovaným kompostom sa následne aj lepšie manipuluje, ľahšie sa skladuje a predáva.

RECYKLAČNÉ ZARIADENIA ZAMERANÉ NA BIOODPAD V PREVÁDZKE V TALIANSKU 2020

Zdroj: waste-management-world.com

Trend smerom k biometánu

Talianska vláda sa zaviazala nahradiť fosílnu palivá inými, obnoviteľnými zdrojmi. Preto sa niekoľko zariadení na anaeróbne spracovanie odpadu zmodernizovalo tak, aby dokázali z odpadu vyprodukovať biometán. Portál waste-management-world.com uvádza, že v roku 2018 bol spustený špecifický národný grantový systém, ktorý uprednostňuje investície do produkcie biometánu využiteľného v automobilovom priemysle.

Systém je založený na nákupe biometánu vládou za stanovenú cenu a certifikátov o uvoľnení samotného plynu na spotrebu. Vyžaduje si však vybudovanie čerpacích staníc alebo dopravu biometánu do existujúcich zariadení prostredníctvom vstrekovania do plynovodov na zemný plyn. Do roku 2020 bolo uvedených do prevádzky celkovo 12 zariadení, či už úplne nových alebo sa upravili existujúce. Ich výrobná kapacita predstavuje 130 miliónov m³ biometánu, pričom ďalšie zariadenia sa mali otvoriť v minulom a tomto roku.

Výrobu biometánu na Slovensku odštartovala prvá stanica v Jelšave, no predpoklady pre transformáciu bioplynových staníc na biometánové má viacero slovenských staníc. „Spolu s talianskymi expertami máme tú česť kooperovať na prvých projektoch. Chceme sa však sústrediť na zhodnocovanie bioodpadov, nie na produkciu biometánu z cielene pestovaných plodín, aby sme naplnili svoju ambíciu pre ozdravenie pôdy,“ uzatvára Martina Gaislová.

Kontakt

Tomáš Halán
pr@menejodpadu.sk
mobil: 0911 396 462